

ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ШКІРЯНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

В останні роки особлива увага приділяється проблемі створення ресурсозбережних, екологічно безпечних технологій виготовлення матеріалів і виробів легкої промисловості. Особливо це стосується шкіряного і хутрового виробництва, враховуючи їх високу матеріалоємність, в тому числі використання значного обсягу екологічно небезпечних реагентів імпортного виробництва. В цьому відношенні суттєвий економіко-екологічний інтерес має робота **«Поліфункціональні шкіряні та хутрові матеріали»**, виконана авторським колективом вчених з Київського національного університету технологій та дизайну, Хмельницького національного університету, Інституту проблем матеріалознавства імені І. М. Францевича НАН України, публічного акціонерного товариства «Чинбар» в такому складі: С.С.Гаркавенко, І.М.Грищенко, А.Г.Данилкович, Е.Є.Касьян, В.П.Коновал, О.Р.Мокроусова, В.П.Плавач, М.Є.Скиба, О.Г.Жигицький, В.І.Ліщук. Про це свідчить висунення цієї роботи на здобуття Державної премії України 2013 р. в галузі науки і техніки, громадські слухання якої відбулись 13 вересня 2013 р. на Вченій Раді Херсонського національного технічного університету.

У виступах авторів виконаної роботи, що провадилась протягом більш як 30 років в університетах МОН України, НАН України та за умов промислового виробництва, висвітлені основні наукові та практичні результати роботи. Особливу увагу приділено заміні дефіцитних імпортих матеріалів технологічно ефективними модифікованими природними мінералами, що дало змогу підвищити екологічність шкіряного виробництва. Використання матеріалів вітчизняного виробництва дало можливість розширити асортимент поліфункціональних матеріалів і виробів масового та спеціального призначення. Про це свідчили представлені численні зразки шкіряних матеріалів і виробів спеціального призначення, зокрема, взуття для експлуатації за умов низьких і високих температур, підвищеної вологості та радіаційного опромінювання, медичні вироби, що використовуються у разі патології стоп, підстілки для лежачих хворих, галантерейні вироби, різні аксесуари тощо.

Значну увагу приділено автоматизованому проектуванню та технологіям виготовлення нових моделей взуття масового і спеціального призначення та інших виробів з використанням поліфункціональних шкіряних і хутрових матеріалів. Ефективність розроблених технологій суттєво підвищено внаслідок раціонального використання відходів шкіряного та хутрового виробництва і переробки їх у композиційні матеріали. Особливу увагу приділено практичному застосуванню розроблених принципів посередництва і маркетингу під час реалізації поліфункціональних шкіряних і хутрових матеріалів та виробів на внутрішньому і зовнішньому ринках. Відзначено, що широке впровадження розроблених технологій у промислове виробництво забезпечило одержання фактичного економічного ефекту в розмірі 3,24 млрд. грн.

Заслухана робота викликала багато питань наукового і технологічного плану. Зокрема, це стосувалось специфічних особливостей наукових основ розроблених технологій виробництва як поліфункціональних шкіряних і

хутрових матеріалів та виробів, так і утилізації вторинних ресурсів й колоїдно-хімічних властивостей водних розчинів високодисперсних природних мінералів, умов їх модифікації для отримання ефективних наповнювальних, жирувальних і оздоблювальних композицій у шкіряному виробництві; механізму гідрофобізації шкіряних і хутрових матеріалів. Низка питань стосувалась об'єму і розташування існуючих в Україні родовищ високодисперсних алюмосилікатних матеріалів, особливостей технологій їх переробки і впровадження у промислове виробництво, асортименту шкіряних матеріалів, підвищення екологічності відпрацьованих технологічних розчинів; технічного рівня розробок, порівняно із зарубіжними аналогами тощо.

У виступах експертів роботи – докторів технічних наук Херсонського національного технічного університету Л.А.Чурсіної і Г.С.Сарібекова – відзначено, що розроблені технології охоплюють повний цикл переробки натуральної сировини в шкіряні й хутрові матеріали, який включає утилізацію вторинних ресурсів і завершується виготовленням товарів масового та спеціального призначення, а створення поліфункціональних шкіряних і хутрових матеріалів є перспективним напрямом розвитку легкої промисловості України. Розроблені технології ґрунтуються на результатах фундаментальних досліджень з використанням значної кількості колоїдно-хімічних, структурних і технологічних досліджень на широкому асортименті нестандартної натуральної сировини. Розроблені технології мінімізовані щодо витрат хімічних реагентів, особливо екологічно шкідливих, і енергетичних витрат. Суттєвою перевагою технології є збільшення виходу шкіряних та хутрових матеріалів на 5,4-6,6 %. Всі розроблені науково обґрунтовані технології відзначаються маловідхідністю, є екологічно ефективними і забезпечують формування високоякісних поліфункціональних шкіряних та хутрових матеріалів. Розроблені ресурсозбережні екологічно ефективні технології виробництва поліфункціональних шкіряних та хутрових матеріалів і виробів широко впроваджені на підприємствах легкої промисловості України.

Враховуючи наукову та практичну значимість розроблених і впроваджених у промислове виробництво ресурсозбережних інноваційних технологій, експерти вважають, що дана робота відповідає вимогам комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки, а її авторський колектив заслуговує присудження Державної премії України 2013 р. в галузі науки і техніки.

За результатами громадського слухання Вчена Рада Херсонського національного технічного університету підтримала та рекомендувала на здобуття звання Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки 2013 р. за роботу **«Поліфункціональні шкіряні та хутрові матеріали»** творчий колектив авторів: С.С.Гаркавенко, І.М.Грищенко, А.Г.Данилкович, Е.Є.Касьян, В.П.Коновал, О.Р.Мокроусова, В.П.Плавач, М.Є.Скиба, О.Г.Жигицький, В.І.Ліщук.

Тамара ЄРМОЛАЄВА,
головний редактор журналу «Легка промисловість»